

Johan Larsson Boström

046-359 59 35

Johan.larssonbostrom@lund.se

Socialnämnden

Remissvar förslag till EVP 2022-2024

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att anta förslag på remissvar till ekonomi- och verksamhetsplan (EVP) 2022-2024 med budget för 2022 samt förslag till fokusområden och mål och översända svaret till kommunkontoret.

Sammanfattning

Kommunstyrelsens arbetsutskott har lämnat förslag till ekonomi- och verksamhetsplan (EVP) 2022-2024 med budget för 2022 samt förslag till fokusområden och mål för samma period.

Kommunstyrelsen beslutar om förslag till EVP 2022-2024 den 29 september och kommunfullmäktige fattar beslut om EVP 2022-2024 den 27-28 oktober.

Den 17 maj presenterades kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till EVP vilken skickats på remiss till samtliga nämnder som har fram till den 24 augusti att inkomma med svar. Remissvaren ska utgå från två frågeställningar:

- 1) Är förutsättningarna i budgetförslaget korrekta?
- 2) Vad får budgeten för konsekvenser för nämnden?

Underlag till beslutet

Socialförvaltningens tjänsteskrivelse den 10 augusti 2021 (denna skrivelse)

Barnets bästa

Ärendet riktar sig inte direkt till barn, men genom att tydliggöra socialnämndens verksamhet och budget ökar förutsättningarna för att barns rätt till insatser tillgodoses. Barn och unga är ett prioriterat område för socialnämnden.

Ärendet

Remissvaret är disponerat på följande sätt. En inledning som beskriver nämndens utmaning som har sin grund i en ökad

2021-08-10

Diarienummer

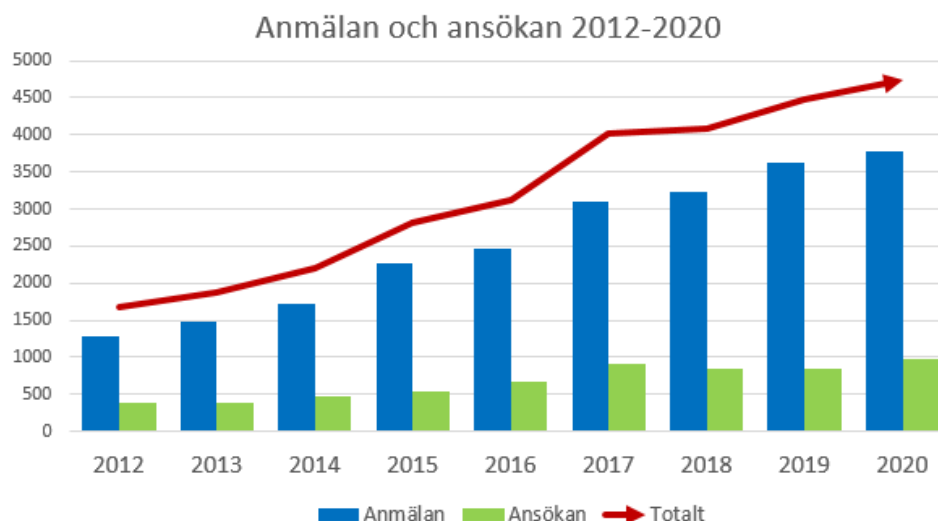
SO 2021/0108

efterfrågan från befolkningen. De två frågeställningarna besvaras kort och därefter beskrivs en fördjupning av respektive svar.

Bakgrund – ett ökat behov av socialtjänstens insatser

Socialnämnden har utmaningar för verksamheten gällande att allt fler medborgare efterfrågar förvaltningens tjänster genom att söka stöd (ansökan) eller blir aktualiserade på annat sätt (anmälan). I diagrammet nedan visas en ökning med hela 60 % de senaste fem åren. (Tabell: Anmälan och ansökan 2012-2020). Inflödet har ökat i alla delar av förvaltningen även om inflödet varit som störst inom barn- och ungdomsvården. Det ökade inflödet i myndighetsdelarna har under den senaste femårsperioden ökat antalet påbörjade utredningar med 52 %.

(Tabell: Anmälan och ansökan 2012-2020)

Konsekvenserna av det kraftigt ökade inflödet är många för hela förvaltningen: I myndighetsdelarna är det en hög arbetsbelastning och varje socialsekreterare har fått göra fler utredningar, vilket också innebär fler beslut om individuella insatser som hanteras inom öppenvården. Inom de delar av förvaltningen som ger stödinsatser har behandlarna fått ett ökande antal familjer eller brukare att stödja och tillgängligheten till flera av dessa insatser har försämrats. Situationen har krävt kontinuerliga anpassningar och en systematisk uppföljning av arbetsmiljön. Detta arbetssätt behöver förvaltningen fortsätta med. För att möta det ökade inflödet har förvaltningen genomfört förändrade arbetssätt som krävt olika former av kompetensutveckling hos medarbetare och chefer. Det finns naturligtvis en gräns för hur många ärenden som går att arbeta med

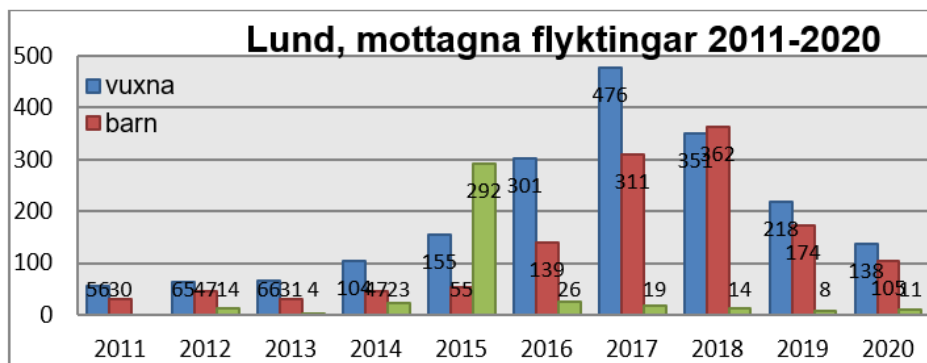
2021-08-10

Diarienummer

SO 2021/0108

inom förvaltningen på ett ändamålsenligt sätt för att möta upp den långvariga ökningen av behov från befolkningen. Det finns kvalitetsmässiga och ekonomiska risker med en försämrad tillgänglighet inom insatsdelarna i förvaltningen som kan få konsekvenser att fler vård- och stödsatser behöver köpas från externa leverantörer vilket kan vara kostnadsdrivande. (omnämns som extern vård och öppna insatser).

Från hösten 2019 ökade i hög grad även beviljade ansökningar inom försörjningsstödet vilket framgår i en tabell senare i tjänsteskrivelsen. Ökningen är ca 28 % i antalet hushåll som mottagit försörjningsstöd som bistånd mellan första halvåret 2019 och första halvåret 2021. Orsakerna till ökningen kan i hög grad knytas till en förändrad målgrupp genom att Lund har haft Skånes största flyktingmottagande under åren 2016-2019.

Många individer i gruppen nyanlända har haft en låg skolunderbyggnad och har haft större behov än tidigare, vilket gjort att en stor andel gått från statlig etableringsersättning till försörjningsstöd. Nedan beskrivs hur många individer som lämnade den statliga etableringsersättningen mellan 2016-2020.

År	2016	2017	2018	2019	2020
Antal	75	115	251	433	314

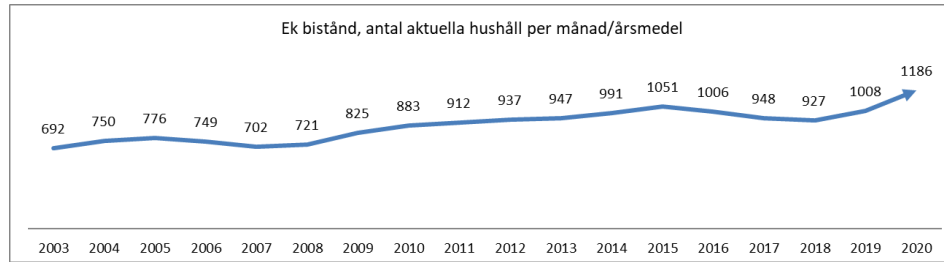
En försvagning inom arbetsmarknaden som förstärktes av Covid-19-pandemin från år 2020 har sannolikt försvårat situationen ytterligare för målgrupper med svag förankring på arbetsmarknaden. Arbetslösheten har sedan årsskiftet stigit med ca 10 % i Lund. Det var 3811 individer som var arbetslösa (både öppet och i program) i början av 2020 mot 4186 sista juli 2021.

Tabell: Lunds kommun 2002-2020, antal aktuella hushåll, genomsnitt per månad.

2021-08-10

Diarienummer

SO 2021/0108

Låga kostnader och genomförda effektiviseringar

Individ och familjeomsorgen i Lunds kommun har låga standardkostnader i jämförelse med likvärdiga kommuner trots den stora ökningen av behov under de senaste åren. Inte minst området barn och unga utmärker sig med låga kostnader och det är konsekvensen av en medveten strategi sedan lång tid tillbaka att arbeta med ett varierat utbud av interna öppenvårdsinsatser med hög kvalitet. Att ständigt utveckla kvalitén i verksamheten är en grunduppgift, men nämnden behöver arbeta mycket aktivt med att bromsa kostnadsutvecklingen med tanke på att inflödet av ärenden har ökat stort de senaste åren i kombination med en budgetmodell som inte medger nämnden volymuppräknningar. Flera ambitiösa arbeten pågår för närvarande med att utveckla och förbättra processerna i verksamhetens kärnuppdrag som ett led i att förbättra kvalitet, resultat och ekonomi.

Mellan 2018-2021 har socialnämnden genomfört effektiviseringar på 45 mkr för kommunfinansierade verksamheter. Detta har skett utöver att den intäktsfinansierade verksamheten som byggdes upp utifrån ett större flyktingmottagande som till stora delar har avvecklats utifrån ett minskat behov under samma period.

År	Årlig effektivisering enligt EVP	Omdisponeringar inom befintlig verksamhet	Summa effektivisering
2018	4		4
2019	7		7
2020	5	18	23
2021	5	6	11
Summa	21	24	45

2021-08-10

Diarienummer

SO 2021/0108

1. Är förutsättningarna i budgetförslaget är korrekta?

Är uppgifterna om volymer, samt storleken på årliga effektiviseringar och ramökningar riktiga? Har nämndens situation påverkats av ny lagstiftning vilka ger direkta effekter på 2022?

Underlaget i förslaget är korrekt. Nedan beskrivs extern finansiering samt förändringar i lagstiftning som påverkar nämnden.

Extern finansiering som upphör

Inom socialförvaltningen är det relativt många tjänster som finansieras genom extern finansiering där riktade statsbidrag från staten inom olika områden är den vanligaste finansieringen (flyktingmottagande, psykisk hälsa och våld). Utöver statsbidrag finansieras även tjänster genom projektmedel från Europeiska socialfonden (ESF) och Finansiellt samordningsförbund (FINSAM). Förvaltningen får även stöd till ett antal anställningar från Arbetsförmedlingen. Nedan beskrivs förändringar kring uppdrag där extern finansiering upphör.

Samordning av kommunens arbetsmarknadsfrågor

Genom Kommunfullmäktiges beslut den 23 juni 2021, § 237 om nytt reglemente fick socialnämnden det samordnade ansvaret för arbetsmarknadsfrågor i kommunen. Socialnämndens ser en stor fördel att ha det samordnande uppdraget i dessa frågor då det finns en stark koppling mellan försörjningsstöd och arbetsmarknad. Socialnämnden har tillsatt en nödvändig arbetsledande resurs från hösten 2020 för samordningen av arbetsmarknadsfrågor inom kommunen. FINSAM Lund står för finansieringen av resursen under år 2021. Funktionen är nödvändig inom området som är under uppbyggnad utifrån att det är viktigt att samordna arbetet inom kommunen men också med externa aktörer där Arbetsförmedlingen är en viktig part. Från hösten 2021 och framåt kommer förändrade uppdrag från Arbetsförmedlingen att genomföras samt att fler fristående aktörer som arbetar på uppdrag av Arbetsförmedlingen kommer etableras i Lund. Det är av stor vikt att kommunen är en aktiv part i samverkan för att undvika parallellarbete samt för att möjliggöra de kommunala målsättningarna som finns inom arbetsmarknadsområdet.

Bostadssamordnare

Sedan start av ny bostadsorganisation där servicenämnden har hyresvärdsansvaret för bostäder, har socialnämnden medfinansierat

2021-08-10

Diarienummer

SO 2021/0108

två bostadsamordnare med statsbidrag. I takt med att mottagandet minskat och fortsätter att minska erhåller socialnämnden allt mindre statsbidrag. För en ekonomi balans 2022 är det nödvändigt att socialnämndens finansiering minskas till att motsvara en tjänst.

I Kvintettens förslag kompenseras servicenämnden för det minskade statsbidraget för nyanlända.

Nya lagar och förordningar

Våld i nära relationer

Riksdagen har beslutat om lagändringar för att förebygga våld i nära relationer och att finansiering ska ske genom de generella statsbidragen. För Lunds del handlar det om cirka 750 tkr för helår 2022 som socialnämnden önskar ta del av. Lagen träder i kraft den 1 augusti 2021.

Besluten innebär att:

- Socialnämnden får som ansvar att arbeta för att personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende
- Hälso- och sjukvården ska ta barns behov av information, råd och stöd i särskilt beaktande om barnets föräldrar, eller någon annan vuxen som barnet bor tillsammans med, utsätter eller har utsatt barnet eller en närstående till barnet för våld eller andra övergrepp
- Socialtjänsten och hälso- och sjukvården ska under vissa förutsättningar kunna lämna uppgifter till Polismyndigheten som rör en person, eller en närstående till personen, i syfte att förebygga att det begås ett allvarligare vålds-, frids- eller sexualbrott mot den närstående.

Socialnämnden i Lund erbjuder redan idag stöd till våldsutövare genom Kriscentrum. Lagförändringen förväntas leda till att fler kommer söka detta stöd.

Barn som bevittnat våld

1 juli 2021 införs att barn som bevittnat våld blir målsägande. Den nya lagen om barnfridsbrott innebär att blir det straffbart att låta barn bli vittne till brott i nära relation. Detta kommer att påverka arbetet inom mottagningsenhet, utredningsenheter samt insatserna inom Barnahus och Kriscentrum. Konsekvenserna av lagändringen behöver analyseras tillsammans med polismyndigheten.

2021-08-10

Diarienummer

SO 2021/0108

Informationssamtal samt andra förändringar som påverkar familjerättsarbetet

Informationssamtal införs som skyldighet för förälder som överväger att inleda domstolstvist om vårdnad, boende eller umgänge. Kravet är att gå på ett informationssamtal hos familjerätten innan stämningsansökan. Lagändring har införts i både socialtjänstlag och föräldrabalk. Informationssamtal är en ny arbetsuppgift för familjerätten. Bakgrunden till förändringen är att det vore till gagn för barnen att föräldrar löser sina tvister utanför domstol. Informationssamtal ska ge ökad kunskap till föräldrar om vad en domstolstvist innebär och därigenom möjliggöra andra samarbetsalternativ. Socialnämnden bedömer att antalet informationssamtal kommer motsvara ca 200 samtal per år. Förändringen införs den 1 januari 2022. Den ekonomiska konsekvensanalysen som genomfördes i samband med förarbetena gällande förändringen gör bedömningen att antalet ärenden i domstol kommer att minska vilket för kommunens del skulle innebära att färre ärenden skulle behöva hanteras av socialnämnden. Förändringen bedöms således bli kostnadsneutral. Socialnämnden i Lund bedömer att förändringen behöver följas, eftersom införandet kan få konsekvensen att fler samarbetsamtal behöver genomföras samtidigt som flera mindre förändringar införs som sammantaget kan påverka det framtida resursbehovet:

- Stärkt barnrättsperspektiv i vårdnadstvister vilket kan komma att innebära fler barnsamtal samt möjlighet till samtal med barn utan vårdnadshavares samtycke.
- Familjerättens utredningstid ska inte överskrida fyra månader, förändringen innebär ett minskat utrymme för att få förlängd utredningstid för familjerätten.
- Tillfällig vårdnadshavare – ett komplement till nuvarande särskild förordnad vårdnadshavare (SFV) och ska tillämpas i allvarliga våldsärenden där en vårdnadshavare mördat den andre vårdnadshavaren eller alternativt allvarligt skadat den andre. Förändringen innebär en möjlighet till en snabbare åtgärd jämfört med SFV.

Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag

Utredningen Framtidens socialtjänst som syftar till att förtydliga socialtjänstlagen är klar och har varit ute på remiss våren 2021. Det fortsatta arbetet kan få stora konsekvenser för ekonomi och verksamhet under senare delar av perioden utifrån att lagförändringar i socialtjänstlagen kan förändra nämndens ansvar. Det finns en inriktning i utredningen att stärka det förebyggande arbetet, lättillgänglig socialtjänst, övergripande planering,

2021-08-10

Diarienummer

SO 2021/0108

kunskapsbaserad socialtjänst och möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning. Effekter av kommande proposition kommer ske under senare del av planperioden.

Samsjuklighetsutredningen

Regeringen tillsatte under sommaren 2020 en utredning som ska föreslå hur samordnande insatser när det gäller vård, behandling och stöd kan säkerställas för barn, unga och vuxna personer med samsjuklighet i form av missbruk och beroende och annan psykiatrisk diagnos eller närliggande tillstånd. Syftet med uppdraget är att skapa förutsättningar för att personer med sådan samsjuklighet erbjuds en samordnad, behovsanpassad och patientcentrerad vård och omsorg och får tillgång till de medicinska, farmakologiska, psykiatriska och sociala insatser som de är i behov av. Utredningen ska lämna ett förslag under hösten 2021. Utredaren har tidigt föreslagit att ansvarsfördelningen mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården ska förtydligas där inriktningen är att regionernas hälso- och sjukvård ska ha ensamt ansvar för all behandling av skadligt bruk och beroende. Detta är en stor förändring då det idag finns ett delat ansvar mellan socialtjänst och hälso- och sjukvård.

Stöd till personer med missbruk och beroendeproblematik är ett av socialtjänstens kärnuppdrag och utredningen kan få stora konsekvenser för socialnämndens uppdrag. Effekterna av en förändrad ansvarsfördelning kommer enligt utredningens tidsplan ske efter år 2024 men socialnämnden bör följa frågan under planperioden.

Förändringar inom arbetsmarknadsområdet

Socialnämnden behöver fortsatt följa utvecklingen inom arbetsmarknadsområdet nationellt och lokalt. Från och med 1 september 2021 införs *Kundval Rusta och Matcha (KROM)* för Lund, vilket kommer innebära att fler fristående aktörer kommer erbjuda arbetsmarknadsinriktade insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Uppdraget till leverantörerna är bredare än tidigare upphandling, kan möjliggöra fler leverantörer och kommer ges till en större målgrupp. Arbetsförmedlingen har påbörjat även upphandlingar inom fler arbetsförberedande områden mot målgrupper längre från arbetsmarknaden för de som inte kvalificerar sig till KROM. Sammantaget innebär det att fler aktörer kan bidra med tjänster för att förflytta enskilda mot självförsörjning. För socialnämnden kommer det vara viktigt att fortsätta bygga upp en bra samverkan med både Arbetsförmedlingen och de fristående

2021-08-10

Diarienummer

SO 2021/0108

aktörerna samt samordna det interna arbetet i kommunen för att möjliggöra fler anställningar, praktikplatser och utbildningar. Ett fortsatt arbete behöver genomföras för att säkra att kommunen har rätt kompletterande insatser och resurser för att vara ett komplement till denna nya struktur. Eftersom det är ett område som är under utveckling kommer det kräva hög grad av flexibilitet inom organisationen samt ett aktivt samverkansarbete mot externa aktörer.

2. Vad får budgetförslaget för konsekvenser för nämnden?

Bedömer nämnden att den föreslagna ramen för 2022 är tillräcklig för att leva upp till nämndens ansvar och uppdrag i enlighet med budgetförslaget?

Om nämnden gör bedömningen att ramen inte är tillräcklig enligt ovan ska nämnden lämna förslag till omprioritering alternativt annan finansiering utan att negativt påverka Lunds kommuns beslutade finansiella resultatmål där resultat ska uppgå till 2 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (cirka 149 miljoner kronor).

Socialnämndens föreslagna ram är otillräcklig utifrån nedan sammanfattning i punkter. I följande texter beskrivs både pågående åtgärder samt omständigheter som motiverar att försörjningsstödet bör hanteras i särskild ordning. Nämnden kan därför inte föreslå annan finansiering.

- Nämndens ansvar exklusive självförsörjning nås till 99,9 % med given ram och vidtagna åtgärder på 0,9 mnkr för 2022. Behovet är 0,8 mnkr som är mellanskillnaden mellan föreslagen kompensation för volymer och full kompensation baserat på Lunds befolkning.
- För försörjningsstödet krävs ett årssnitt på 980 hushåll för en ekonomi i balans. I nuläget nås nämndens ansvar gällande försörjningsstöd med 73%-89 %. Vid ett årssnitt på 1 100 hushåll respektive 1 350 hushåll vid utgången av år 2022 är behovet 15 mnkr respektive 46 mnkr. Målet att nå 1000 – kräver 8 mkr i permanent förstärkning.
- Satsning på arbetsmarknadsinsatser för att nå målet 1 000 hushåll med försörjningsstöd vid utgången av år 2022 nås med 91 % för 11,5 mnkr. Behovet är ytterligare 13 mnkr för att nå målet. Kostnaden för arbetsmarknadsinsatser är högre än försörjningsstöd på kort sikt. Erfarenheten från andra kommuner visar att dessa insatser leder till lägre

2021-08-10

Diarienummer

SO 2021/0108

försörjningsstöd samt möjliggör att fler invånare med svag förankring på arbetsmarknaden blir självförsörjande.

Nedan beskrivs ett fördjupat resonemang kring budgetens olika delar:

Socialnämndens ansvar exklusive självförsörjning

Kompensation för befolkningsökning, försörjningsstöd exkluderat Simulering av resursfördelning baserat på Lunds befolkning, försörjningsstöd exkluderat är 5,8 mnkr. I Kvintettens förslag kompenseras nämnden med 5 mnkr för ökade volymer. Budgetmodellen utan resursfördelning utifrån Lunds befolkning är en effektivisering som motsvarar 0,8 mnkr i budgeten för år 2022. Modellen försvårar också nämndens möjlighet att finansiera mycket bra och nödvändiga kommungemensamma satsningar (till exempel kommungemensam service och TEAMS på 2 mnkr). Inför år 2022 bör budgetmodellen förändras, försörjningsstöd exkluderat, till en modell med full volymkompensation likt vård och omsorg samt skola/utbildning. De senaste åren har socialnämnden haft ett inflöde i de flesta delarna av verksamheten som är betydligt högre än nuvarande befolkningsökning i Lund. Det är således inte endast befolkningsstorlek som påverkar utan kan även vara andra socioekonomiska förändringar inom kommunen.

Tabell: källa Kvintettens förslag

Ökade volymer Socialnämnden har ett netto-inflöde av ärenden varför en ramökning görs med uppdraget att kunna bibehålla kvalitet och hastighet i handläggningen.	5 mnkr	Socialnämnden
--	--------	---------------

Externa placeringar och öppna insatser

Socialnämnden har, trots jämförelsevis låga kostnader inom barn- och ungdomsvården, under flera år brottats med ett ökande underskott för externa placeringar och öppna insatser för nämndens alla målgrupper. Kraftfulla insatser har därför skett som tillsammans med ramförstärkning innebar en ekonomi i balans under år 2020. Socialnämnden kommer att fortsätta vidta åtgärder med fokus på de insatser som kommunen är skyldig att bevilja. Inriktningen är att erbjuda god kvalitet till låga kostnader. Det ökande inflödet innebär en stor utmaning för nämnden. Ett ökat behov av socialtjänstens tjänster förutspås, i takt med att samhället efter pandemin återgår till vanliga former och detta kan innebära en ekonomisk utmaning.

En viktig aspekt är även behoven som redovisas i bostads- och lokalförsörjningsplanen gällande stödlägenheter till socialt och

2021-08-10

Diarienummer

SO 2021/0108

ekonomiskt utsatta grupper. En kraftansträngning i kommunen på att öka tillgången på bostäder skulle minska kostnader för såväl försörjningsstöd som externa placeringar och öppenvård.

Självförsörjning – försörjningsstöd och stärkta arbetsmarknadsinsatser

Rikstrenden 2020 visar på ett minskat behov av försörjningsstöd, trots pandemi och avmattning i konjunkturen. I Lund har behovet istället ökat som förklaras av förändrad befolkningsstruktur. Huvudorsaken är det stora flyktingmottagandet åren 2016-2019 där Lunds anvisningstal varit det högsta i Skåne och antalet mottagna flyktingar varit betydligt högre än tidigare år. Den statliga etableringsersättningen är den ekonomiska grundtryggheten de första två åren för nyanlända. Därefter förväntas den enskilde kunna försörja sig själv och sin familj. Socialnämnden kan konstatera att många individer har haft en låg skolunderbyggnad och har haft större behov än tidigare, vilket gjort att en stor andel gått från etableringsersättning till försörjningsstöd. En försvagning inom arbetsmarknaden som förstärktes av Covid-19-pandemin från år 2020 har sannolikt försvårat situationen ytterligare. Konsekvenserna inom försörjningsstödet är tydliga:

För gruppen med långvarigt försörjningsstöd (mer än ett år) har andelen utlandsfödda Lundabor ökat kraftigt under år 2020. Även antalet barn som lever i ett hushåll som får bistånd genom försörjningsstöd har ökat de senaste åren. Ökningen i barnfamiljer kan i princip helt härledas till flyktingmottagandet.

Strategin för att minska försörjningsstödet är att satsa på ett stärkt arbetsmarknadsfokus med anpassade insatser för att ge lundaborna större möjlighet till självförsörjning genom anställning och/eller studier.

Försörjningsstöd – ekonomi och mål

Med given ram 2022 krävs ett årssnitt på 980 hushåll för att nämndens ansvar gällande försörjningsstöd ska vara i balans 2022 (med tillfällig förstärkning på 6 mnkr). I nuläget nås nämndens ansvar gällande försörjningsstöd med 73%-89%. Nämndens målsättning är att nå 1 000 hushåll vid utgången av år 2022 genom arbetsmarknadssatsningar. Innan arbetsmarknadssatsningar ger full effekt täcker inte nämndens ram kostnaderna och behöver hanteras i särskild ordning. Vid ett årssnitt på 1 100 hushåll respektive 1 350 hushåll vid utgången av 2022 är behovet 15 mnkr respektive 46 mnkr.

2021-08-10

Diarienummer

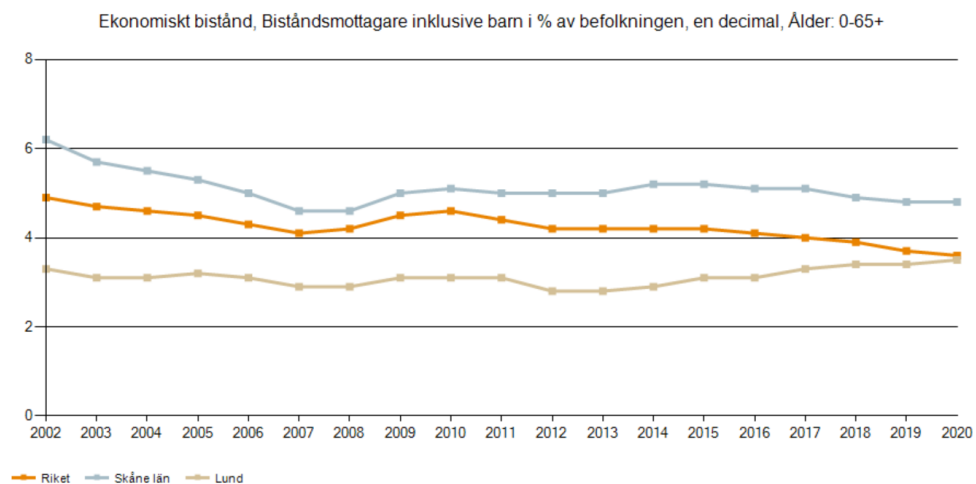
SO 2021/0108

För en ekonomi i balans vid ett årssnitt på 1 000 hushåll krävs permanent ramförstärkning med 8 mnkr.

Behov per år		Tillkommande finansieringsbehov	
2022	Försörjningsstöd vid ett årssnitt på 1 100 hushåll respektive 1 350 hushåll	15 000 tkr – 46 000 tkr	Det krävs ett årssnitt på 980 hushåll för att vara i balans (med tillfällig förstärkning på 6 mnkr).
2023	Försörjningsstöd vid ett årssnitt på 1 000 hushåll	8 000 tkr	

På sikt, inför år 2023 är ett årssnitt på 1 000 hushåll en möjlig nivå som innebär återgång till 2010-talets nivåer där andelen invånare med försörjningsstöd understiger rikssnittet med 1%-enhet. Det är en ambitiös målsättning som med tanke på Lunds befolkningsutveckling och skulle innebära att andelen invånare med försörjningsstöd skulle ligga på en mycket låg nivå. Historiskt är erfarenheten att mindre konjunkturförändringar påverkar försörjningsstöd i låg grad medan djupa ekonomiska kriser ger stor påverkan vilket gör att Covid-19-pandemins långsiktiga konsekvenser på arbetsmarknaden är viktig att följa. Den nationella trenden med minskade grupper i försörjningsstöd återfinns inte på samma tydliga sätt inom arbetsmarknadsområdet Skåne. Skåne har som helhet en markant högre andel biståndsmottagare än övriga Sverige. (Se tabell: Andel biståndsmottagare inklusive barn i befolkningen, Riket, Skåne, län och Lunds kommun)

Tabell: Andel biståndsmottagare inklusive barn i befolkningen, Riket, Skåne län och Lunds kommun

2021-08-10

Diarienummer

SO 2021/0108

Stärkta arbetsmarknadsåtgärder för fler i självförsörjning

Socialnämnden har gjort en ambitiös strategisk plan för att möta det ökade behovet genom aktiv handling och bred samverkan i kommunen, inventeringar av målgrupper och behov, fokus på aktivitet i målgrupperna, digital utveckling, omvärldsspaning samt projekt via FINSAM och ESF. Så snart nya nationella satsningar aviseras är planen att synka dessa med nämndens målgrupper för att motverka det ökade behovet av försörjningsstöd.

Arbetsförmedlingen meddelade under våren 2021 att medlen för att finansiera extratjänster var förbrukade och stoppade tillskapandet av nya tjänster samt förlängning av påbörjade tjänster, vilket är en försvårande faktor för att lyckas med strategin. Det har också aviserats att eventuella nya medel troligen kommer styras mot KROM, det vill säga stöttning till arbetssökande som utförs av fristående leverantörer. Kommuner kan indirekt agera aktivt inom ramen för KROM genom att kommunala platser för personer med försörjningsstöd erbjuds samt i övrigt samverka aktivt med relevanta aktörer för att det nya KROM-systemet ska kunna bidra till att många lundabor blir självförsörjande.

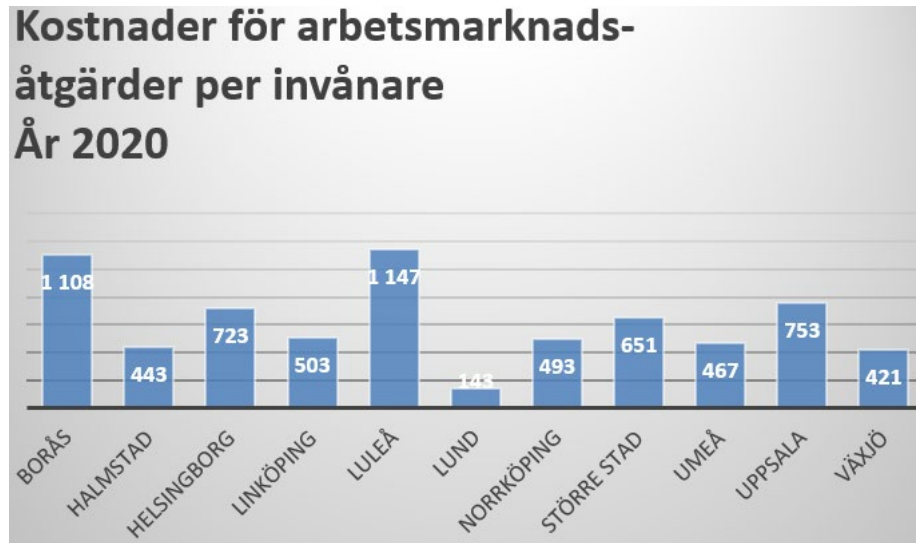
Arbetsförmedlingens stopp av extratjänster kommer leda till en strategijustering med överväxling till alternativa, initialt mer kostsamma lösningar genom tillfälliga kommunala anställningar. Med nuvarande ram på 11,5 mnkr kan 87 tillfälliga kommunala anställningar möjliggöras under år 2021 och 2022 vilket innebär att det saknas finansiering för att lösa 100 hushåll för att nå nämndens målsättning på 1000 hushåll vid utgången av 2022. Kostnaderna för att nå målet 1000 hushåll skulle genom tillfälliga kommunala anställningar uppgå till 13 mnkr.

I Kvintettens budgetskrivelse omnämns att alla lundabor ska ges förutsättningar för att bli självförsörjande. En höjd ambitionsnivå kräver en förstärkning av arbetsmarknadsåtgärder. I en nationell jämförelse avsätter Lunds kommun minst resurser per invånare på arbetsmarknadsåtgärder bland de större städerna i riket. Införandet av arbetsförmedlingens KROM-system kommer sannolikt att på sikt minska skillnaderna mellan kommunerna då de fristående aktörerna inom KROM kommer ge fler invånare stöd mot arbete och studier istället för kommunala medarbetare. Skillnaderna mellan kommunerna kommer framförallt spegla hur stora resurser som kommer att användas för att möjliggöra olika anställningsformer med stöd, i syfte att verka för självförsörjning för den del av befolkningen som har en svagare ställning på arbetsmarknaden.

2021-08-10

Diarienummer

SO 2021/0108

Övriga åtgärder för att minska kostnader för försörjningsstöd
En del av försörjningsstödet innefattar hyror samt kostnader för akuta boendelösningar. Om socialnämnden kan få tillgång till fler bostäder för sociala ändamål skulle kostnaderna för försörjningsstödet minska gällande kostnader för akuta boendelösningar.

Socialnämndens behov av bostäder är ett beställningsunderslag som beslutades om vid mötet den 17 februari 2021, § 28.

Övriga uppdrag i budgetbeskrivning

Beskrivna uppdrag eller utvecklingsområden, som kan härledas till socialnämnden, bör kunna genomföras inom föreslagen ram. För några områden kan ambitionsnivåer ha betydelse för om föreslagen ram är tillräcklig. Detta avser socialnämndens del i de uppdrag som gäller att motverka hedersförtryck samt stärka ANDT-arbetet i kommunen för barn- och unga.

Konklusion

Utifrån nämndens utmaningar som till stora delar bygger på ett ökat behov från befolkningen i relation till presenterad budgetram behövs ändamålsenliga strategier som kan sammanfattas i nedan punkter:

- Långsiktiga och genomtänkta kostnadsminskningar och effektiviseringar.
- Spara in lokalkostnader och motsvarande som inte påverkar kvaliteten i verksamheten

2021-08-10

Diarienummer

SO 2021/0108

- Flexibla arbetssätt i samverkan internt och externt
- Processorienterat arbetssätt för att överbrygga organisatoriska mellanrum med starkt fokus på brukaren. Metoden bidrar till ständiga förbättringar.
- Stärka stödet i Lund och i boendet - vi vet att hög kontinuitet och ett stöd som finns nära våra brukare skapar låga kostnader och hög kvalitet på sikt.
- Bibehålla och utveckla ett brett utbud av öppenvård till barn, unga och familjer
- Stärka arbetsmarknadsområdet med insatser som leder till lundabors självförsörjning tillsammans med övriga förvaltningar, Arbetsförmedlingen, KROM-aktörer, civilsamhälle och näringsliv. Inriktningen ska i hög grad utgå från att möjliggöra anställningar med stöd för målgrupper med svag ställning på arbetsmarknaden.
- Samverka med kommunens bostadsavdelning för att möjliggöra fler bostäder till sociala ändamål.

I ett fortsatt arbete med att leverera ändamålsenliga tjänster och utveckla kvaliteten är kompetensutvecklingsfrågor centrala liksom ett aktivt arbete med arbetsmiljön inom förvaltningen.

Annika Pettersson
Socialdirektör

Filippa Mellbourn
Ekonomichef

Beslut expedieras till:
Kommunkontoret
Akten